

Je čas prepísať históriu? O práve na pravdivé dejiny

Spoznajte pravdu a pravda vás oslobodí. Pravda je jediný liek. Ale celá pravda je skutočnosťou, ktorá má omnoho viac rozmerov, než si predstavujú tí, čo dnes hovoria v mene vedy. Čo sa dáva za príklad vysloveného mýtu, sa niekedy ukáže byť holým faktom a z domnelej vedy sa vyklúje povera.

Napríklad taká legenda o sv. Kataríne. Neexistujú vôbec žiadne historické doklady o tom, že skutočne žila. Preto ju dokonca aj sama katolícka cirkev v 20. storočí vyškrtla zo zoznamu svätých. Bola to chyba. Táto svätica je okrem iného patrónkou Pražskej filozofickej fakulty, pretože vynikla múdrosťou a neohrozenou dôstojnosťou, aká pramení z poznania nesmrteľnosti ducha. Mala žiť na sklonku 3. storočia a legenda pokračuje tým, že o 500 rokov neskôr anjeli priniesli jej telo do kláštora sv. Kataríny na hore Sinai; a o ďalších 500 rokov sa zjavila sv. Dominikovi. Ten potom založil rád, čo sa preslávilo intelektuálnymi výkonmi (aj Albert Veľký a Tomáš Akvinský boli dominikáni).

Život sv. Kataríny sa sotva mohol odohrať v doslovnom zmysle presne tak, ako ho popisuje Zlatá legedna. Obsahuje však širšiu a natoľko významnú skutočnosť, že faktografické detaily životopisu prestávajú byť podstatné. V čase sv. Kataríny žil veľký počet osobností, ktoré sa zaskveli múdrosťou. Spočítajme všetkých učiteľov cirkvi, ktorí boli svätorečení za múdrosť a ich ikonografickým symbolom je kniha: objavujú sa každých 500 rokov v 3., 8., 13. storočí. Zakreslíme na časovú os veľkých milovníkov múdrosti čiže filozofov: filozofická tvorba vyvrcholila v celosvetovom meradle v 3., 8., 13., 18. storočí. Ide o fenomén, ktorý presahuje hranice západnej civilizácie a siaha hlboko do predkresťanských čias. Kultúrno-psychologický vzorec či archetyp múdrosti z nejakého dôvodu oživa raz za 500 rokov. Naši predkovia ho stotožňovali so slnkom a slnečným zvieraťom (levom). Slneční bohovia sú vševetúci, vševidiaci. Od samého začiatku dejín (teda už päťtisíc rokov) v tomto rytme ožívajú slnečné kultúry a prichádzajú slneční hrdinovia, svätci-mudrci a králi pomenovaní podľa leva a slnka. Mimochodom, súčasťou tohto rytmu je aj český lev, ktorý sa od 13. storočia objavuje na erboch Přemyslovcov a na pražskom groši. Tento rytmus bol známy už v starom Egypte, Babylónii a kresťanská náuka o anjeloch ho vysvetľuje tým, že Michael, archanjel slnka sa v cyklickom striedaní anjelov pravidelne stáva duchom času a inšpiruje svet.

Až doteraz sa verilo (a verí), že náuka o anjeloch a historická veda nemajú žiadnu styčnú plochu a nemôžu prísť do konfliktu, pretože jedna patrí do sveta viery a druhá sa zaoberá svetom faktov. Lenže rigorózná štatistická analýza faktov ukázala paradoxnú vec. Staroveká angelológia ponúka jedinú makrohistorickú vedeckú hypotézu, ktorá dokáže úspešne robiť dlhodobé predpovede dejinného diania a obstojí v prísnom testovaní. Predložil som vyše 500 štatistických štúdií, ktoré o tom jednoznačne svedčia.

Naopak spôsob, akým doteraz historici vysvetľovali tvorivé vrcholy v dejinách sa ukazuje ako zblúdenie. Napríklad takéto vysvetlenie vzniku filozofie: „objav železa a železná industria v Indii uvoľnili čas na filozofické hľbanie, ako vidno z upanišád, ktoré sa objavujú okolo roku 700 pr. n. l.“. V skutočnosti nič nesvedčí o tom, že by sa filozofia a železo v dejinách pravidelne spájali. Z jednej príčiny (objavu železa) sa vyvodzuje vždy iný následok a jeden následok (vznik filozofie) sa odvodzuje vždy z inej príčiny. Z ktoréhokoľvek technologického objavu zvyšujúceho efektívnosť sa prostredníctvom „voľného času navyše“ dá odvodiť rozkvet v akomkoľvek umení a duchovnej tvorbe. Bude to ale celkom svojvoľné a nevedecké vysvetlenie.

Angelológia obsahuje poznatky o faktore, ktorý sa podieľa na vzniku tvorivých rozkvetov vied, umení a náboženstiev, ako boli Periklove Atény alebo renesančná Florencia. Zamlčovať také poznanie alebo zabraňovať, aby sa o ňom diskutovalo, by bolo duchovným zločinom prvého rádu.

Neznamená to hneď, že by existovali anjeli. Každý môj odborný článok som zakončil návrhom prebádať rôzne vysvetlenia, v prvom rade materialistické. Čo tak uvažovať o vroděných vzorcoch synchronizovaných nejakým periodickým kozmofyzikálnym faktorom? Skúmal som, či v hre nie je nejaký klimatický cyklus. Moji odporcovia sa však nedajú oklamať. Tušia, že tento objav je iný. Tušia, že tentokrát všetky materialistické vysvetlenia zlyhajú; že to povedie k prehodnocovaniu samotnej vedeckej metódy, ktorá neoprávnene okliešťuje predmet vedy na extravertnú empiriu a popiera nezávislú realitu psychickej sféry.

V posledných dvoch desaťročiach som mal stovky príležitostí zamýšľať sa nad príčinami, prečo je v odbornej obci takmer nemožné predniesť alebo publikovať jednoduchý fakt, aký si môže ľahko overiť aj každý laik, že dejiny sú plné rytmov, ktoré boli predpovedané starou náukou o anjeloch. Tou príčinou sú, stručne povedané, predsudky a mentálne zvyky spojené s morálnymi slabosťami. Priemerný akademický pracovník je mentálne nesamostatný, nekriticky opakuje autority a úplne zlyháva vo chvíli, keď si má urobiť samostatný úsudok o nejakom novom poznatku. V spojení s egoizmom a nedostatkom úprimnej vôle sa takto ohraničené schopnosti stávajú skutočným problémom. Pre väčšinu z nich už otázka vedeckej pravdivosti vôbec nestojí na prvom mieste, ale úsilie o konfrontáciu, úspech a dobré bidlo. Je verejným tajomstvom, že odborné časopisy sa zdráhajú zverejniť dôkazy v prospech zaznávaných teórií, aby neutrpela ich prestíž, kým články zapadajúce do hlavného alebo práve módného prúdu vedy uverejňujú bezstarostne, akoby dôkazy ani nebolo treba.

Najradšej by som vymenoval vedúcich katedier, ktorých som priamo pristihol pri podvádzaní a porušovaní vedeckej etiky; lebo kým hovorím všeobecne, každý sa tvári, že reč nie je o ňom osobne. Skôr by som ale musel postupovať opačne a vymenovať tých niekoľko profesorov, ktorí zaujali k *Angelológii dejín* zvedavý, otvorený a nezaujatý postoj. Sú menšinou, ktorá nemá dost' odvahy vyčítať svojim kolegom a nadriadeným, že predstierajú študentom a verejnosti zdeformované polopravdy ako vedu. Ak má čitateľ pocit, že vyberám príliš silné slová, nech aspoň jeden z vedúcich historikov očistí meno svojich kolegov a pokúsi sa s angelológiou vysporiadať čestne, podľa pravidiel vedeckého bádania. Zákulisné a anonymné reči namiesto verejnej diskusie sa rovnajú priznaniu, že na druhej strane niet argumentov.

Ako súvisí angelológia s dejinami národov? Hybnou silou vlastenectva bývajú dobré mýty, ktoré sa v optike vedeckého pozitivizmu javia ako ničím nepodložené. Staroveká angelológia videla reálny základ týchto mýtov v činnosti duchovných hierarchií: keď je potrebné splniť nejakú dejinnú úlohu, zostúpi jedna bytosť z anjelského chóru kniežatstiev a hľadá spojenie s ľuďmi. Vlieva krásne obrazy do ľudského cítenia, zväzuje ľudí akousi bratskou, klanovou súdržnosťou a tak skrze lásku k nej (k duchu národa) vznikajú národy a pocity zvláštnej, národnej identity. Všimnite si, že toto vysvetlenie je na rozdiel od všetkých ostatných jediné v súlade s paradoxnou skutočnosťou, že nacionalizmus predchádza existencii národov. Národy a národné jazyky vznikajú v dôsledku nacionalizmu a nie naopak. Ako sa nacionalisti môžu dovoliavať slobody pre niečo, čo v dôsledku ich hnutia ešte len ide vzniknúť, to politológom už dlho múti hlavy.

Na čele chóru kniežatstiev stojí bytosť, hebrejským menom Anael, ktorá má podľa starej múdrosti tiež svoj rytmus. Spočítaním všetkých známych zvrchovaných štátnych útvarov som dokázal, že v politických dejinách sveta skutočne dochádza k rozdrobovaniu na národné štáty,

kmene, klany, rodiny periodicky práve v obdobiach archanjela Anaela. Jar národov začiatkom 19. storočia bola len zatiaľ posledným v dlhom rade takýchto období. Mimochodom, do tohto rytmu zapadajú aj najväčšie rozkvety krásnych umení, takže s vymýtením lásky k vlasti by zrejme vyschol aj najmohutnejší prameň umeleckej tvorivosti.

Je to fakt, ktorý nás upozorňuje, že za národným inštinktom a jeho mytológiou stojí nejaký reálny, človeka presahujúci faktor. Vlny vlastenectva nie sú výmyslom, ktorý sa zrodil len v ľudskej hlave. Racionalistickí pozitivisti typu Emanuela Rádlu sa na národný inštinkt dívajú ako na mystické poblúznenie mysle, ktoré nás oberá o vecný, racionálny úsudok a bolo by podľa nich lepšie, keby neexistovalo. To je ale práve ten nebezpečný omyl, nepochopenie, lebo tu máme do činenia s reálnou silou, ktorá vytesnená zo spoločenského vedomia sa mení na kolektívnu neurózu. Až keď je odvrhnutá, vylúčená z racionálneho spracovania a integrovania do vedomia, klesá do podvedomia v deštruktívnych podobách šovinizmu, nacizmu a pod. Padlé podoby vlastenectva sú potom výdatným zdrojom účelového skresľovania a prekrucovania dejín, na aké poukazuje Združenie českých historikov.

Scientisti bojujúci proti zlým mýtom sú ľudia bojujúci proti svojmu vlastnému tieňu. Je to ich vlastné nepriznané, neželané dieťa. Keby nebolo ich, nebolo by ani proti čomu bojovať, lebo by nedošlo k rozštiepeniu medzi rozumom a citom a k následnému patologickému vývoju určitých citových impulzov, ktoré sú vo svojej podstate mystické, ale boli vylúčené z našej koncepcie reality. Naším cieľom by nemal byť boj scientizmu proti mýtom. Dobré mýty sú v súlade s dobrou vedou. A zlé mýty, ale aj zlú vedu, treba rozpoznať a vzdať sa ich. Angelológia (a s ňou celá duchovná skúsenosť človečenstva) je vyobcovaná z vedy nie preto, že by nebola empiricky testovateľnou skutočnosťou, ale pretože antropológovia, sociológovia, religionisti a historici krivia čistý pojem vedy až na nepoznanie.

Taký je môj postoj: ak pravda, tak celá. Lebo čiastkovú pravdu má každý – a myslí si, že ho to oprávňuje bojovať proti iným čiastkovým pravdám. Ak teda českí historici volajú po pravdivých dejinách, nech začnú u seba. Nech začnú brvnom vo svojom vlastnom oku. Potom získa ich hlas v spoločnosti väčší morálny kredit a pôjdu príkladom aj pre svoju protistranu, aby si vstúpila do svedomia a odvolala svoje čiastkové omyly.

Emil Páeš